

URAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVEDČENIU

241326
(11) (B1)

(22) Prihlásené 10 01 84
(21) [PV 193-84]

(51) Int. Cl.⁴
A 41 G 9/00
D 06 M 19/00

(40) Zverejnené 17 09 84

(45) Vydané 15 09 87

(75)

Autor vynálezu

ŠTEFEK SLAVOMÍR RNDr.; KARPIŠ LADISLAV ing.;
BOBIŠ LADISLAV ing. CSc., BRATISLAVA

(54) Labutienka

1

2

Riešenie sa týka odboru spracovania ozdobného peria. Rieši labutienku — perový pruh z ozdobného nefarbeného alebo farbeného peria neupraveného, alebo mechanicky, príp. aj chemicky upraveného, typu peria marabu, falošného marabu, pštrosieho a podobného, ktorého zástavice sú tvorené voľnými vetvičkami.

Labutienku tvorí jeden alebo viac perových pruhov z celých stvolov alebo zástavicou opatrených častí stvolov ozdobného peria, ktoré sú na seba naplocho rovnomerne uložené s ostňami v jednej línii a so vzdialenosťou začiatkov ostňov v perovom pruhu menšom ako je dĺžka ostňov. Stvolý alebo zástavice v časti ostňov sú v mieste priliehajúcich susedných ostňov a spoja vetvičiek s ostňami navzájom fixované do súvislého perového pruhu, napr. šitím, lepením, tmením, svorkami a pod., pričom vetvičkami opatrené pravé a ľavé strany zástavic sú k sebe naklopené smerom na jednu z plochých strán perového pruhu. Ostne môžu byť zároveň fixované so spevňovacím elementom, uloženým súbežne s priliehajúcimi ostňami.

Vynález sa týka labutienky — perového pruhu — z peria, ktorého zástavice sú opatrené voľnými vetvičkami.

Doteraz známe vyrábané labutienky pozostávali zo stvolov alebo zástavíc opatrených častí stvolov, ktoré boli slabšími a silnejšími presahujúcimi koncami stvolov alebo ostňov striedavo oproti sebe uložené vo dvoch alebo viacerých vrstvách. Tento perový pruh bol ručne alebo strojovo v priestore ostňov prešitý a zároveň spevnený, spravidla vodiacom nitou a za účelom lepšieho priestorového rozloženia vetvičiek zástavíc poskrúcaný okolo pozdĺžnej osi, čo mu dodávalo charakteristický vzhľad labutienky.

Mechanické a estetické vlastnosti takejto labutienky boli pomerne zlé a labutienka mala krátku životnosť. Už pri jej výrobe dochádzalo k mechanickému narušovaniu stvolov alebo zástavíc ako aj šicej nite a k postupnému vypadávaní pier alebo ich častí z perových pruhov.

Tvarovanie zákrutom spôsobovalo relatívne skrátenie vetvičiek zástavíc a v mieste mechanických narušení alebo zúžení priemeru zväzku stvolov dochádzalo k nerovnomernej priestorovej orientácii vetvičiek a vystúpnutiu rušivých plochých miest.

Labutienka sa pomerne obtiažne našívala na textilný alebo iný podkladový materiál a v mieste prišitia dochádzalo k nežiadúcemu ďalšiemu skracovaniu vystúpnutých častí vetvičiek a následnej nerovnomernej priestorovej orientácii. Pomerne zlé tvarovacie vlastnosti a smerová neprispôsobivosť perových pruhov značne sťažovali použitie labutienky na zhotovovanie snímateľných doplnkov šiat, plášteniek a použitie labutienky pri kruhovom obvodevom našívaní na čiapky, rukávniky a iné.

Uvedené nedostatky odstraňuje labutienka podľa vynálezu z ozdobného peria, ktorého zástavice sú tvorené voľnými vetvičkami. Labutienku tvorí jeden alebo viac perových pruhov z celých stvolov a/alebo zástavicou opatrených častí stvolov ozdobného nefarbeného alebo farbeného peria marabu, falošného marabu, pštrosieho a podobného neupraveného alebo aj mechanicky a/alebo chemicky upraveného, ktoré sú na seba naplocho rovnosmerne uložené s ostňami v jednej línii a so vzdialenosťou začiatkov stvolov a/alebo zástavicou opatrených častí stvolov v perovom pruhu menšou ako je dĺžka ich ostňov.

Stvolý a/alebo zástavice v časti ostňov sú v mieste priliehajúcich susedných ostňov a spoja vetvičiek s ostňami navzájom fixované do súvislého pružného perového pruhu, napríklad šitím, lepením, tmelením, svorkami a podobne, pričom vetvičkami opatrené pravé a ľavé strany zástavíc sú k sebe naklopané smerom na jednu z plochých strán perového pruhu.

Ostne môžu byť zároveň fixované so spevňovacím elementom, ako napríklad vlože-

nou nitou alebo lankom, podložným textilným pruhom a podobným, uloženým súbežne s priliehajúcimi ostňami.

Labutienka podľa vynálezu má značne lepšie mechanické aj estetické vlastnosti ako doteraz vyrábané labutienky. U novej labutienky je v plnej miere využitá dĺžka vetvičiek zástavíc, ktoré sú rovnomerne priestorove rozložené. Labutienka je tým ľahká, vzdušná a má väčší objem. Má zväčšenú rozťažnosť a pružnosť a zlepšené tepelnoizolačné vlastnosti. Takmer vôbec nedochádza k vypadávaniu pier alebo ich častí, čím sa predlži aj fyzická životnosť labutienky.

V porovnaní s doteraz vyrábanými labutienkami má nová labutienka lepšiu smerovú prispôsobivosť potrebnú pre účely kruhového obvodeového našívania a schopnosť našívania na textilný alebo iný podkladový materiál. Je umožnené použitie upevňovacích patentných uzáverov pre snímateľné jednofarebné a rôznofarebné perové ozdoby a doplnky šiat.

V porovnaní s doterajšími je u novej labutienky pri rovnakej objemovej veľkosti relatívne menšia spotreba perovej suroviny na výrobu, pričom možno využiť aj perie s kratšími vetvičkami. Jednoduché a veľmi pôsobivé spojenie dvoch, príp. viac perových pruhov rubom voči sebe vytvára pruh valcového prierezu pre samostatné použitie ako prehoz alebo iné dekoračné účely.

Príklady labutienky podľa vynálezu:

Príklad 1

Zástavicou opatrené časti stvolov bieleho falošného marabu o dĺžke cca 70 mm a šírke cca 100 mm sú uložené tak, že ostne sú v pozdĺžnom smere vždy rubom na líci predošlého, pričom začiatky ostňov sú navzájom posunuté o cca 5 mm pro rovnakom smere orientácie slabších koncov ostňov.

Súbežne s ostňami je na tomto súvislom perovom pruhu spevňovacia niť alebo lanko. Pravá i ľavá strana zástavíc sú naklopané k sebe na lícnej strane. Perový pruh je fixovaný a zároveň spevnený obšíťím ostňov, napr. jednoduchým prevlečným uťahovacím stehom, zaisteným proti uvoľneniu dvojito uťahovacou prevlečnou slučkou vo vzdialenostiach každých cca 50 mm po celej dĺžke.

Príklad 2

2 až 3 perové pruhy podľa príkladu 1, u ktorých začiatky ostňov v perovom pruhu sú posunuté o cca 20 mm, sú priložené k sebe rubom tak, že orientácia tenších a hrubších koncov ostňov je navzájom opačná. Perové pruhy sú navzájom spojené obšíťím okolo ostňov.

Príklad 3

Biele a farbené zástavicou opatrené časti stvolov falošného marabu o dĺžke a šírke cca 70 mm sú v pruhu striedavo uložené a spevnené ako v príklade 1, pričom spevňovacia niť alebo lanko sú opatrené vo vzdialenostiach cca 20 mm polovicami patentných uzáverov.

Príklad 4

Zástavicou opatrené časti stvolov krídlového pštrosieho peria, zostrihaného na dĺžku ostňov cca 150 mm a šírkou zástavice cca 200 mm sú uložené ako v príklade 1, pričom začiatky ostňov sú navzájom posunuté o 30 mm a perový pruh je zdola spevnený podložným textilným pruhom cca 30 mm širokým, preloženým okolo ostňov a strojovo prišitým.

Príklad 5

Zástavicou opatrené časti bieleho peria marabu s dĺžkou ostňov cca 150 mm a šírkou zástavice cca 120 mm sú uložené ako v príklade 1, pričom začiatky prikladaných ostňov sú navzájom posunuté o 15 mm a perový pruh je fixovaný stálotvárnym lepidlom, napr. na báze syntetických polymérov alebo prírodných látok ako je kaučuk a pod. a spevnený ostneobopínajúcim priliepeným textilným pruhom cca 20 mm širokým.

Príklad 6

Morčacie zrkadielka alebo korunky s oddelenými vrcholmi a spodnými časťami pier, s dĺžkou ostňa cca 50 mm a šírkou zástavice cca 60 mm sú uložené ako v príklade 1, pričom začiatky prikladaných ostňov sú navzájom posunuté o cca 10 mm a perový pruh je fixovaný stálotvárnym lepidlom, napr. na báze syntetických polymérov alebo prírodných látok ako je kaučuk a pod.

Postup výroby labutienky podľa vynálezu je nasledovný:

Perie, ktorého zástavice majú voľné vetvičky ako napr. marabu, falošné marabu, pštrosie perie a pod. sa pretriedi. Podľa potreby sa aj mechanicky upraví brúsením hrubých stvolov na rube pier a oddelením spodnej časti a vrcholu peria tak, aby bola zachovaná rovnomerná dĺžka a šírka získavaných častí zástavíc.

Predpripravená surovina sa máčaním v čistej vode zbaví vodorozpusťných nečistôt

a prímiesí, potom sa vyperie za použitia čistiaceho prostriedku, ako sú saponáty, mydlo a pod. a preplachovaním čistou vodou sa zbaví zvyškov čistiacich prostriedkov a nečistôt.

Podľa okolností a konkrétnych potrieb sa vykoná aj farebná a/alebo chemická úprava, spočívajúca vo fixácii látok s antistatickým, stužovacím alebo mastiacim účinkom. Nakoniec sa surovina v odstredivke zbaví vodného roztoku na vlhkosť cca 35 % hmotnostných vody na sušinu a suší pri teplote cca 95 °C na vlhkosť 8 až 18 % hmotnostných vody na sušinu do rozprestretia sa vetvičiek zástavíc.

Po sušení sa surovina nechá vychladnúť. Z takto pripravenej suroviny sa ďalej vyrába napríklad niektorá z uvedených labutienok. Stvolý a/alebo zástavicou opatrené časti stvolov sa na seba naplocho jedným smerom postupne priložia tak, že ich ostne sú v jednej línii a vzdialenosť prikladaných začiatkov stvolov a/alebo zástavicou opatrených častí stvolov v takto vytvorenom perovom pruhu je vždy menšia ako dĺžka ich ostňov.

Potom sa v časti ostňov navzájom zafixujú do súvislého perového pruhu, napríklad šitím, lepením, tmelením, svorkami a podobne tak, že sa vetvičkami opatrené pravé a ľavé strany zástavíc k sebe sklopia smerom na jednu z plochých strán perového pruhu a v tejto polohe fixujú v mieste priliehajúcich susedných ostňov a spoja vetvičiek s ostňami, prípadne sa zároveň alebo následne fixujú aj so spevňovacím elementom súbežným s ostňami, ako je napríklad vložená niť alebo lanko, podložný textilný pruh a podobne.

Ak je požiadavka na kruhový prierez a pekný vzhľad labutienky zo všetkých strán, napr. pre použitie labutienky ako prehozu alebo dekoračné účely, priložia sa ďalej k sebe rubom 2 perové pruhy alebo viac pruhov tak, že orientácia tenších a hrubších koncov ostňov je navzájom opačná a pruhy sa navzájom spoja, napr. obšitím okolo ostňov.

Labutienku podľa vynálezu možno použiť v odevnom priemysle ako šatový lem pláštieniek, šiat, golierov, prehozov, rukávnikov a pod., v klobúčnickom priemysle na výrobu čiapok a klobúkov, v obuvníckom priemysle pri výrobe ozdôb papúč a topánok, ďalej pri výrobe módnych doplnkov ako napr. bižutérie a vešiarov, pri výrobe kulís, dekoračných ozdôb, hračiek atď.

PREDMET VYNÁLEZU

1. Labutienka z peria, ktorého zástavice sú opatrené voľnými vetvičkami, vyznačujúca sa tým, že ju tvorí jeden alebo viac navzájom spojených perových pruhov, pozostávajúcich z celých stvolov alebo zástavicou opatrených častí stvolov ozdobného nefarbeného alebo farbeného peria marabu, falošného marabu, pštrošieho a podobného neupraveného alebo aj mechanicky a/alebo chemicky upraveného, ktoré stvoly a/alebo zástavice opatrené časti stvolov sú na seba rovnosmerne uložené s ostňami v jednej línii a so vzdialenosťou začiatkov stvolov a/alebo zástavicou opatrených častí stvolov v perovom pruhu menšou ako je dĺžka ich ostňov, pričom stvoly a/alebo zástavice opatrené časti stvolov sú v mieste priliehajúcich susedných ostňov a spoja vetvičiek s ostňami navzájom fixované šitím, lepením, tmelením, svorkami a podobne, prípadne spolu fixované aj so súbežne uloženým spevňovacím elementom pre spevnenie, prípadne aj uchytenie perového pruhu, ako napríklad vloženou niťou alebo lankom, podloženým textilným pruhom a podobným, pričom vetvičkami opatrené pravé a ľavé strany zástavíc sú k sebe naklopené smerom na jednu z plochých strán perového pruhu.

2. Labutienka podľa bodu 1, vyznačujúca sa tým, že stvoly a/alebo zástavice opatrené časti stvolov sú uložené tak, že ostne sú v pozdĺžnom smere vždy rubom na lici predošlého a začiatky ostňov sú navzájom po-

sunuté o vzdialenosť aspoň 4 mm, napríklad s rovnakým smerom orientácie slabších koncov ostňov, pričom perový pruh je fixovaný obšitím ostňov, prípadne aj súbežne uloženou spevňovacej nite alebo lanka, napríklad jednoduchým prevlečným ťahovacím stehom, zaisteným proti uvoľneniu dvojito ťahovacou prevlečnou slučkou vo vzdialenostiach každých 10 až 100 mm po celej dĺžke perového pruhu.

3. Labutienka podľa bodu 1, vyznačujúca sa tým, že orientácia tenších a hrubších koncov ostňov v rubom ku sebe uložených a spojených 2 alebo viac perových pruhov labutienky je navzájom opačná.

4. Labutienka podľa bodu 1, vyznačujúca sa tým, že spevňovacia niť alebo lanko sú opatrené vo vzdialenostiach 15 až 200 mm polovicami upevňovacích patentných uzáverov.

5. Labutienka podľa bodu 1, vyznačujúca sa tým, že v perovom pruhu sú uložené rôznofarebné stvoly alebo zástavice opatrené časti stvolov.

6. Labutienka podľa bodu 1, vyznačujúca sa tým, že perový pruh je spevnený podloženým pruhom 10 až 40 mm širokým, napríklad textilným, preloženým okolo ostňov a upevneným napríklad prišitím pozdĺž ostňov alebo lepením spolu s ostňami stálotvorným lepidlom na báze syntetických polymérov, alebo prírodných látok ako je kaučuk a podobné.